

MISKOLCI EGYETEM
GÉPÉSZMÉRNÖKI ÉS INFORMATIKAI KAR

Szoftvertchnológia gyakorlatok

GEIAL316-B2

Szoftvertesztelés alapjai

Dr. Tompa Tamás

egyetemi adjunktus

Általános Informatikai Intézeti Tanszék

Miskolc, 2025

Szoftvertesztelés - Bevezetés

- **Mi a tesztelés, miért van rá szükség?**
 - a szoftver termékekben meglévő hibákat még az üzembe helyezés előtt megtaláljuk, ezzel növeljük a termék minőségét, megbízhatóságát

 - Lesz-e hiba a szoftverben?
 - tuti :) → emberek fejlesztik
 - forgalmi vizsga analógia
 - autóvezető → szoftver vizsgabiztos → tesztelő
 - forgalmi vizsga → tesztelési folyamat
 - senki sem tudja garantálni, hogy a vezető (szoftver) hiba nélkül teljesít
 - a vizsgabiztos (tesztelő) próbálja kiszűrni a hibákat

Szoftvertesztelés - Bevezetés

○ forgalmi vizsga analógia

- minden helyzetet nem lehet tesztelni
 - vihar, hirtelen defekt, stb.
- cél: csökkenteni a hibák esélyét, de 100% garancia nincs
 - a vizsgabiztos célja nem az, hogy mindenkit megbuktasson 😊

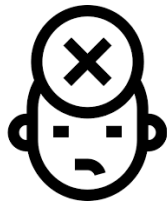
○ a szoftvertesztelés hasonlít egy forgalmi vizsgára:

- hibák előfordulnak, mert emberek készítik a szoftvert
 - és az emberek hibázhatnak
- a tesztelők próbálják minél több hibát kiszűrni
 - de minden helyzetet nem biztos, hogy le tudnak fedni

Szoftvertesztelés - Bevezetés

- **Mi a tesztelés, miért van rá szükség?**
 - **programok hibái**
 - **meghibásodás:** a rendszer működése eltér az elvárt eredménytől (*failure*)
 - **emberi hiba**
 - helytelen használat, helytelen tevékenység (*error, mistake*)
 - **szoftverhiba hiba**
 - belső hiba, nem az elvárt viselkedés (*bug, defect, fault*)

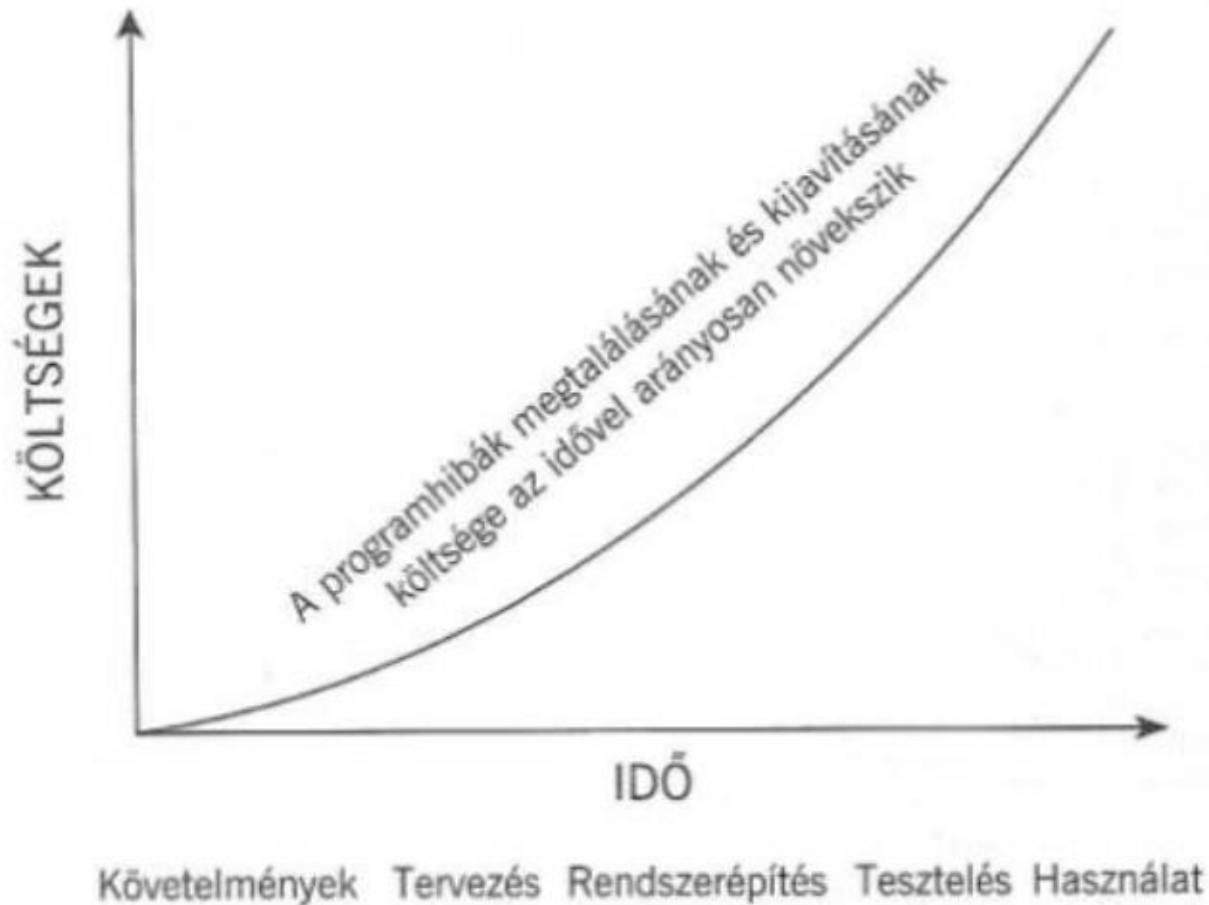

Szoftvertesztelés - Bevezetés

- **Folyamat, nem egyszeri tevékenység**
 - tesztelő végzi
 - szakma képviselője, aki azért dolgozik, hogy az ügyfél megfelelően működő szoftvert használjon, és azzal elégedett legyen
- **Az összes szoftverfejlesztési életciklushoz kapcsolódik**
 - bármely szinten előfordulhat programhiba
 - minél hamarabb találják meg annál olcsóbb javítani
- A szoftvertesztelés csak a forráskód tesztelését jelenti?
 - nem...

Szoftvertesztelés - Bevezetés

Szoftver minőségbiztosítás

- Adott a szoftver specifikációja
 - követelmények halamaza
- Cél
 - úgy implementálni a szoftvert, hogy az megfeleljen a specifikációnak
 - illetve a vele szemben támasztott követelményeknek
- Honnan tudjuk, hogy teljesíti a specifikációt?
 - Tesztelés
 - követelmények teljesülésének ellenőrzése
 - tesztelni nem csak forráskódot lehet

Definíció

- Az összes szoftverfejlesztési folyamathoz kapcsolódó, akár statikus, akár dinamikus folyamat, amely kapcsolatban áll a szoftvertermékek tervezésével, elkészítésével és kiértékelésével, hogy megállapítsa, a szoftvertermék teljesíti-e a meghatározott követelményeket és megfelel-e a célnak.

„A tesztelés a hibák jelenlétét, és nem a hibamentességet tudja kimutatni.”

Dijkstra

Definíció értelmezése

- **Statikus, dinamikus folyamat**
 - programhibák keresése úgy, hogy a futó teszt eredményeinek bemutatás céljából futtatjuk a szoftverkódot (dinamikus) és lehet úgy is, hogy nem (statikus)
 - a statikus magába foglalja a dokumentumok felülvizsgálatát beleértve a forráskódot is
- **Tervezni kell**
 - **tesztelést menedzselni kell**, meg kell tervezni, mit és hogyan szeretnénk

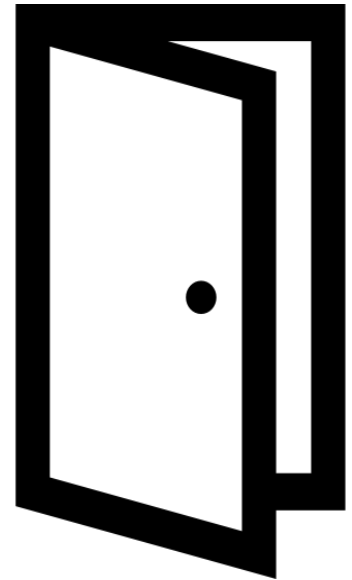
Definíció értelmezése

- Követelmény
 - olyan feltétel vagy képesség, amely a felhasználó számára egy probléma megoldásához vagy egy adott cél eléréséhez szükséges
- Nem csak kódot lehet tesztelni
 - követelményeket
 - specifikációkat
 - dokumentumokat

Ajtó példa

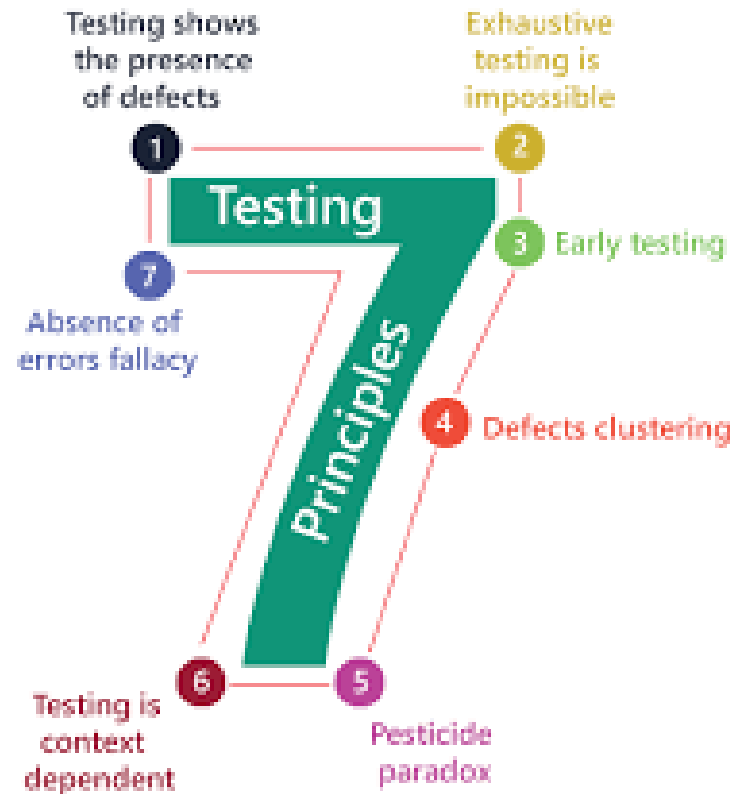
- A megrendelő a cégtől egy ajtót szeretne
- **A szoftver, mint ajtó**
 - a csapat minden tagja az ajtón dolgozik
 - milyen legyen az ajtó?
 - mekkora legyen a mérete?
 - milyen zár legyen rajta?
 - akasztós, tolós, újjlenyomat olvasós, retina szkenneres, dns elemzős
 - a csapat minden tagjának tudnia kell, hogy milyen egy ajtó?
 - nem → menedzsment
 - amit tudnia kell
 - a kód amit ír az az ajtó része és az **működjön**
 - honnan tudni, hogy a kód működik?
 - tesztelés...
 - Pl zár fejlesztése majd kipróbálása
 - ez egy tolóajtó : D → nem jó a zár → hiányzó információ
 - a zár egy komponens → önmagában működő a zár (egységteszt - ok), de a rendszer részeként? (integrációs teszt → failure)

Tesztelési alapelvek

1. A tesztelés a hibák jelenlétét jelzi
2. Nem lehetséges kimerítő teszt
3. Korai teszt
4. Hibák csoportosulása
5. Féregirtó paradoxon
6. A tesztelés függ a körülményektől
7. Hibátlan rendszer téveszméje

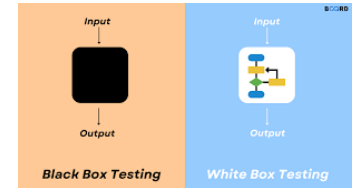

Tesztelési alapelvek

1. **A tesztelés a hibák jelenlétét jelzik:** felfedik azokat, de nem azt fedik fel, hogy nincs
2. **Nem lehetséges kimerítő teszt:** minden bementi kombinációt lehetetlen tesztelni... Magas prioritású részek és triviális esetek tesztelése
3. **Korai teszt:** az életciklus minél korábbi szakaszában elkezdni → költségek csökkentése
4. **Hibák csoportosulása:** véges idő áll rendelkezésre, azokra a modulokra kell koncentrálni ahol a hibák a legvalószínűbbek
5. **Féregirtó paradoxon:** újratesztelés során mindig ugyanazon tesztesetek futtatása, egy idő után nem találnak újabb hibát (alkalmazkodik a féreg a teszthez). → Tesztszintek bővítése.
6. **A tesztelés függ a körülményektől:** atomerőmű vs. beadandó, 10 nap vs. 1 éjszaka
7. **Hibátlan rendszer téveszméje:** használhatatlan szoftvert nem érdemes tesztelni, hibák javítása ↔ elégedetlen megrendelő

Tesztelési technikák

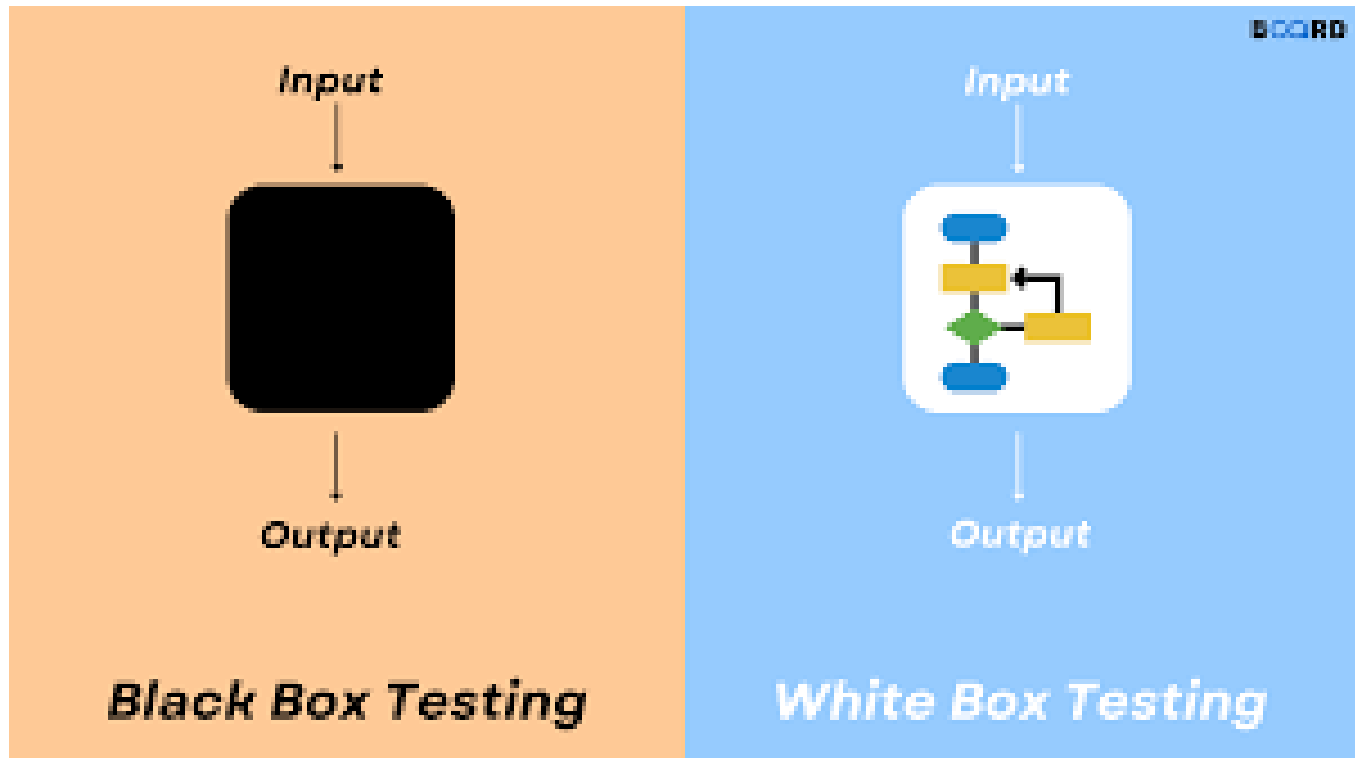
○ Feketedobozos (black-box)

- specifikáció alapú, a **specifikáció alapján** készülnek a tesztesetek
- forráskód ismerete nélkül → funkcionalitás
- szükség van a futtatható szoftverre
- „adott bemenet – adott kimenet” párok tesztelése

○ Fehérdobozos (white-box)

- strukturális teszt, a **forráskód alapján** készülnek a tesztesetek
- ismert a forráskód → olvasható a konkrét működés
- lefedettség definíciója
 - a struktúra hány százalékát tudjuk tesztelni a meglévő tesztesetekkel
 - struktúra: általában a kódsor, metódus, elágazás, osztály, modul, funkció stb.
 - struktúra tesztelésére egység (unit) teszt

Tesztelési technikák

Tesztelési szintek

- **Fejlesztői teszt (a fejlesztő cég alkalmazottjai végzik)**
 - **Komponensteszt**
 - a rendszer egy komponensét teszteli önmagában
 - általában fehérdobozos teszt (ismert a forráskód)
 - unit-teszt (metódusokat tesztel)
 - modul teszt (nem funkcionális tulajdonságok tesztelése: memóriaszivárgás, sebesség, szűk keresztmetszet)
 - **Integrációs teszt**
 - interfészek tesztelése
 - komponens-komponens között: komponensek közötti kölcsönhatások
 - rendszer-rendszer között: rendszer és más rendszerek közötti kölcsönhatások
 - **Rendszerteszt**
 - a rendszer egészét, az összes komponenst együtt teszteli
 - megfelel-e: követelmény specifikációnak, a funkcionális specifikációnak, a rendszertervnek.

Tesztelési szintek

- **Átviteli teszt (végfelhasználók végzik)**
 - az egész rendszer teszteli, de **felhasználói szempontból**
 - **alfa teszt**
 - kész termék tesztje a fejlesztő cégnél, de nem a fejlesztő csapat által
 - több millió véletlen egérekattintás
 - **béta teszt**
 - végfelhasználók egy szűk csoportja végzi
 - Pl. játékoknál még kiadás előtt elküldik néhány fan-nak

Tesztelési szintek

- **Átviteli teszt (végfelhasználók végzik)**

- **felhasználói átvételi teszt**

- majdnem az összes felhasználó megkapja a szoftvert és az éles környezetben használatba veszi
- installálják és használják, de még nem a termelésben

- **üzemeltetői átvételi teszt**

- rendszergazdák ellenőrzik, hogy a biztonsági funkciók, pl. a biztonsági mentés és a helyreállítás, helyesen működnek-e

Tesztelési tevékenység

- **Nem csak tesztek készítéséből és futtatásából áll, hanem magába foglalja:**
 - **tesztterv elkészítése**
 - leírja, hogy mit, milyen céllal, hogyan kell tesztelni, mikor sikeres a teszt. Általában a rendszerterv része, azon belül is a minőségbiztosítás (quality assurance, QA) fejezethez tartozik
 - **tesztesetek tervezése**
 - milyen tesztadattal kell meghajtani a teszt tárgyat, mi az elvárt visszatérési érték vagy viselkedés
 - **felkészülés a végrehajtásra**
 - teszt környezetre van szükség, a teszt környezet kialakításánál törekedni kell, hogy a lehető legjobban hasonlítson az éles környezetre

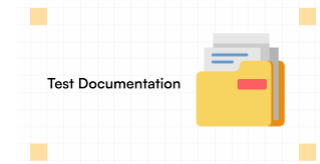
Tesztelési tevékenység

- Nem csak tesztek készítéséből és futtatásából áll, hanem magába foglalja:
 - **tesztek végrehajtása**
 - teszt napló vezetése amiben szerepel, hogy milyen lépéseket hajtottunk végre és milyen eredményeket kaptunk. A teszt napló alapján a tesztek megismételhetőnek kell lennie
 - **kilépési feltételek vizsgálata**
 - tesztek után meg kell vizsgálni, hogy sikeresen teljesítettük-e a kilépési feltételt. Ehhez a tesztesetben leírt elvárt eredményt hasonlítjuk össze a teszt naplóban lévő valós eredménnyel
 - **eredmények értékelése**
 - az eredmények alapján további tesztek készíthetése lehetséges
 - döntés ez alapján: egy komponenst nem érdemes már tovább tesztelni, de egy másikat tüzetesebben kell tesztelni

Tesztelési tevékenység

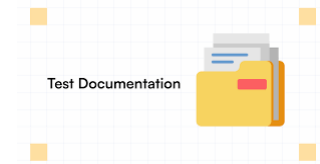
- Nem csak tesztek készítéséből és futtatásából áll, hanem magába foglalja:
 - **jelentéskészítés**
 - információ gyűjtése a tesztelésről → projektmenedzsment, szponzor, ügyfelek, kulcsszereplők
 - kódban hibák találása → tesztelők támadása → személyeskedés kerülése
 - hiba oka: rövid idő, nagy nyomás stb.

Tesztterv dokumentum

- **Fontos dokumentum, amely leírja, hogy mit, milyen céllal, hogyan kell tesztelni**
- A **teszt célja**
 - megtalálni a hibákat,
 - növelni a megbízhatóságot,
 - megelőzni a hibákat
- Leírja a **teszt tárgyat**
- Kigyűjti a **tesztbázisból** a teszt által lefedett követelményeket
- Meghatározza a **kilépési feltételt**
- A **tesztadatokat** általában csak a teszteset határozzák meg, de gyakran a tesztesetek is részei a teszttervnek

Tesztterv dokumentum

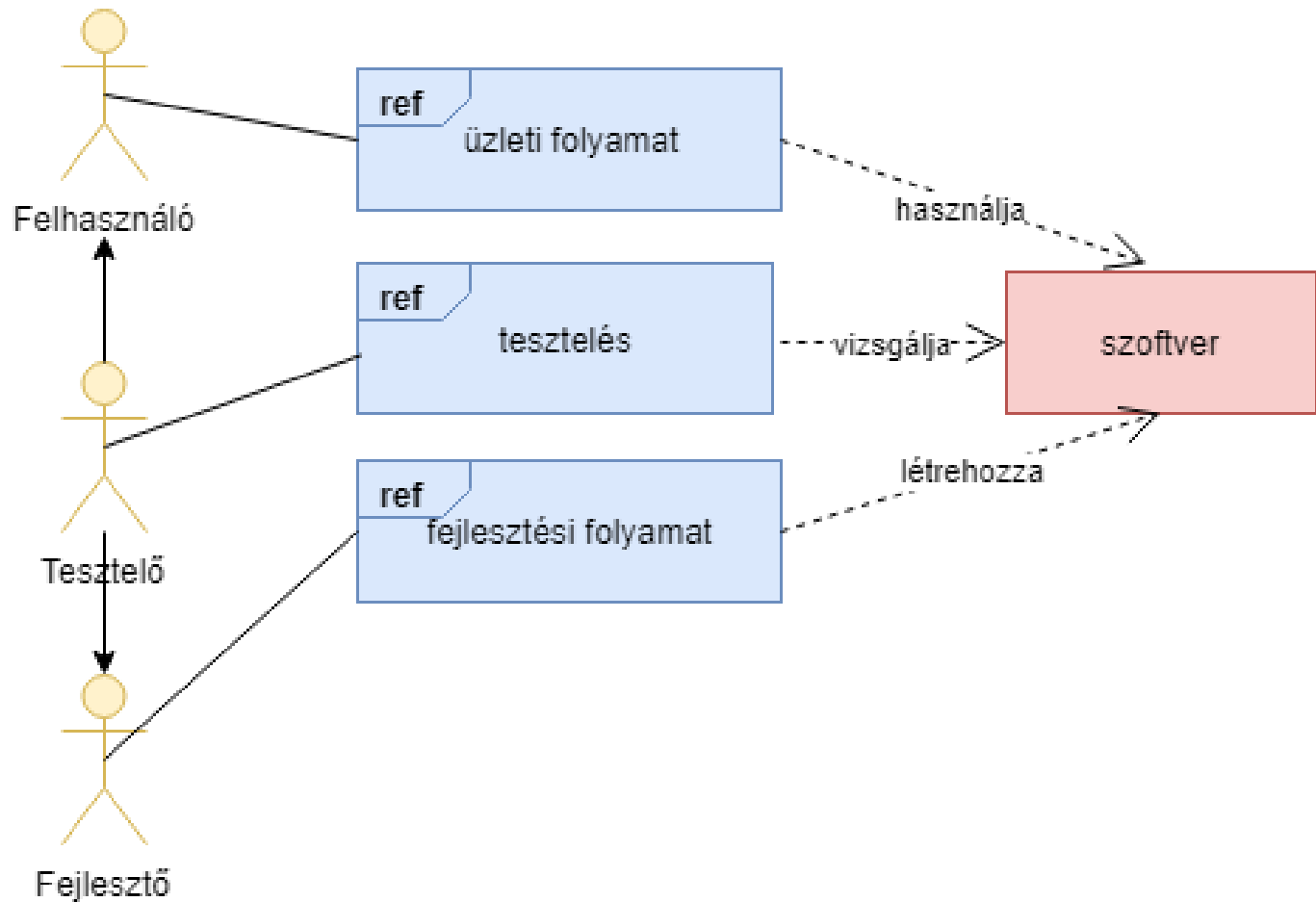

- **A teszt tárgya:** A rendszer azon része, amelyet tesztelünk, ez lehet az egész rendszer is.
- **Tesztbázis:** Azon dokumentumok összessége, amelyek a teszt tárgyra vonatkozó követelményeket tartalmazzák.
- **Tesztadat:** Olyan adat, amivel meghívjuk a teszt tárgyát. Általában ismert, hogy milyen értéket kellene erre adnia a teszt tárgynak vagy milyen viselkedést kellene produkálnia. Ez az elvárt visszatérési érték, illetve viselkedés. A valós visszatérési értéket, illetve viselkedést hasonlítjuk össze az elvárttal.
- **Kilépési feltétel:** Minden tesztnél előre meghatározzuk, mikor tekintjük ezt a tesztet lezárhatónak. Ezt nevezzük kilépési feltételnek. A kilépési feltétel általában az, hogy minden tesztet sikeresen lefut, de lehet az is, hogy a kritikus részek tesztlefedettsége 100%

A szoftver kapcsolatai az életciklus során

- Az életciklus alatt a szoftverrel az egyes szereplők más-más kapcsolatban állnak
- Szereplők
 - Fejlesztő
 - fejlesztési folyamat által **létrehozza** a szoftvert
 - Tesztelő
 - **vizsgálja** a szoftver megfelelőségét a tesztelés által
 - Felhasználó
 - **használja** a rendszert a különböző tevékenységein keresztül

A szoftver kapcsolatai az életciklus során

Vezérlő és rendszerszoftverek teszteléséről

- **Olyan szoftverek amelyek valamilyen hardvereszközt működtetnek közvetlenül**
- Hardverspecifikus működés: jelek előállítás/feldolgozása
 - pl. mikrovezérlők: mosógép vezérlése, hűtő, mikrosütő, TV, autó, repülő, stb.
- Szoftver hibája a hardvereszköz meghibásodásához vezethet
- **Pl. Airbus A320**
 - első olyan utasszállító repülő ami teljesen számítógépes vezérlő rendszerrel működik
 - a repülőgép kormányai nincsenek közvetlen kapcsolatban a kormányfelületekkel
 - joystick és a pedálok segítségével adnak jeleket a vezérlő szoftvernek, amely működtetni a különböző hardver eszközöket
 - rendszer szoftver folyamatosan figyeli a kormányokat és amennyiben úgy dönt, hogy a kormánykitérés "nem megfelelő", akkor felülbírálja a pilóta döntését
 - "megfelelő": hatalmas tapasztalatot alapuló tervezés
 - első prototípus: a vezérlő szoftver felülbírált a pilótákat, így a leszállás helyett a repülőtér melletti erőbe zuhant a repülőgép. A személyzet hét tagja meghalt.
- **ezen eszközök tesztelésének témaköre túlmutat a tárgy keretein**

Köszönöm a figyelmet!

thank you 😊